

Hjo kommun

Rektorn vid Guldkroksskolan 7-9

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Guldkroksskolan 7-9
i Hjo kommun

Tillsyn i Guld kroksskolan 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hjo kommun under vårterminen 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Guld kroksskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 27 februari och den 28 februari 2013.

Fakta om skolan

Guld kroksskolan består av fyra skolenheter. Denna rapport omfattar grundskoleenheten årskurserna 7-9 som vid Skolinspektionens besök har 277 elever. Skolenhetens personal är indelad i tre arbetslag som leds av varsin arbetslagsledare. Personalen är även indelade i ämneslag beroende på vilka ämnen de undervisar i. Skolenheten leds av en rektor.

Skolverkets officiella statistik visar att andelen elever som fick slutbetyg i samtliga ämnen samt genomsnittligt meritvärdet har sjunkit två år i rad. Statistiken visar att år 2012 var mellan 80 och 84 procent behöriga till nationella program vid gymnasieskolan och 68 procent av eleverna fick slutbetyg i alla ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet var 198 poäng (riket 211). Flickorna hade 211 poäng i genomsnittligt meritvärde och pojkarna hade 183 poäng.

När det gäller slutbetygens fördelning på de olika betygsstegen visar statistiken för samma år att stora skillnader fanns mellan ämnen och kön. Som exempel på detta kan anges att i ämnet slöjd fick 34 procent av flickorna och 9 procent av pojkarna slutbetyget MVG. I ämnet hem- och konsumentkunskap hade 21 procent av samtliga elever MVG som slutbetyg och i samhällsorienterande ämnen hade 5 procent av samtliga elever detta betyg. Vidare visar officiell statistik för nämnda år att stora skillnader fanns mellan ämnen när det gäller andel elever som saknade slutbetyg. I ämnena engelska och slöjd saknade exempelvis 3 procent av eleverna slutbetyg och i ämnet idrott och hälsa saknade 17 procent av eleverna slutbetyg.

Helhetsbedömning

Skolenheten har låga kunskapsresultat. Skolinspektionen ser allvarligt på detta. Vid tillsynen framkommer flera brister som kan ha betydelse för kunskapsresultaten. Det finns lärare som inte ger eleverna möjlighet att vara delaktiga vid planeringen av undervisningen och inte anpassar undervisningen efter alla elevers behov och förutsättningar. Svårigheten att anpassa undervisningen i klassrummet kan leda till att stödet inte ges inom klassens ram, vilket är intentionerna i skollagen. Vid tillsynen framkommer att det finns brister i skolans arbete med att ge elever särskilt stöd.

Skolenheten får inte tillräcklig information om elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen när de börjar vid skolan. På så sätt försvåras möjligheten för eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolenheten bedriver till delar ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektor måste dock fullt ut ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt, dokumenterat kvalitetsarbete vid skolan som tar sin utgångspunkt i skolenhetens samlade resultat. Rektor och lärare måste utvärdera undervisningen för att ta reda på vilka metoder som leder till goda resultat för eleverna. Skolan måste utvärdera och analysera betygsutfall över tid, mellan ämnen och kön och koppla detta till hur undervisningen har utformats för eleverna för att rätt åtgärder ska kunna sättas in för ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen att lärarna och rektorn visar stor medvetenhet om skolenhetens brister och har en tydlig ambition och vilja att utveckla verksamheten. Skolenheten har satt in åtgärder med syfte att öka måluppfyllelsen.

Vid tillsynen framkommer även att det finns många lärare vid skolenheten som ger eleverna en utbildning i enlighet med författningarna krav. De elever som Skolinspektionen talat med berättar att de anser att de har bra lärare i stort och att skolan har fungerande system för att upptäcka och åtgärda kränkningar.

I Skolverkets utbildningsinspektion år 2006 framkom brister som vid aktuell tillsyn påtalas på nytt. Bland annat framkom att skolan borde analysera skillnaden mellan pojkars och flickors betygsresultat och ge eleverna möjlighet till inflytande. Det är anmärkningsvärt att dessa brister även påtalas vid aktuell tillsyn.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hjo kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 26 juni 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Hjo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Undervisningen i olika ämnesområden ska samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Lärarna ska ge uttryck för att de stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.
- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Enligt skollagen ska i utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och stärka elevernas vilja att lära och elevernas tillit till den egna förmågan. Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Lärarna berättar vid intervju att det finns planer för att arbeta mer ämnesövergripande men att de på grund av bristande organisatoriska förutsättningar sällan gör det. I den enkät lärarna besvarat inför tillsynen svarar 78 procent att påståendet "På den här skolan har vi ämnesövergripande arbeten" stämmer ganska dåligt. Vid intervju med rektor bekräftar han att ämnesövergripande undervisningen sällan förekommer.

Rektor berättar att det förekommer att lärare inte alltid tror att eleverna har förutsättningar att nå kunskapskraven. Elever berättar vid intervju att de allra flesta lärarna visar att de tror på att eleverna ska lyckas bra i skolan men att det även finns lärare som eleverna upplever inte har höga förväntningar på dem. De berättar att vissa lärare mer pratar om vad som inte är möjligt och att de upplever att det känns som att en del lärare sätter låga betyg för att visa att eleverna måste arbeta hårdare. Eleverna berättar att lärare säger att första terminen i ett ämne kan eleverna bara få betyget C. Detta medför att eleverna anser att det känns som att det inte är någon idé att de anstränger sig.

Lärarna berättar att de på olika sätt försöker anpassa undervisning efter elevernas behov och förutsättningar. Vid överlämning från årskurs 6 ställer lärarna frågor till överlämnande lärare kring vilka arbetsmetoder som passar bäst för eleverna för att kunna möta deras behov men de får inte veta om eleverna har

nått kunskapskraven i samtliga ämnen. De berättar att eleverna kommer med mycket olika förkunskaper beroende på vilka skolor de kommer ifrån och att det är mycket svårt att möta upp de olika behov som finns. De uppger att det kan vara omöjligt att genomföra individuell anpassning av metoder då de möter flera årskurser och klasser i flera ämnen.

Eleverna berättar att det varierar mellan lärarna om elever som lätt når kunskapskraven kan få svårare arbetsuppgifter eller inte. De ger exempel på att elever inte fått mer utmanande arbetsuppgifter trots att de påtalat detta för lärare vid flera tillfällen. Eleverna berättar att i många ämnen gör alla samma saker i klassrummet. De berättar att de har olika förkunskaper i ämnena beroende på vilka skolor de tidigare gått i och att det känns som att lärarna tar för givet att de har vissa förkunskaper när de börjar årskurs 7. Vid den enkät lärarna besvarat i samband med tillsynen svarar 30 procent att det stämmer ganska bra att "Det är viktigt att eleverna får vänta in varandra så att vi kan gå vidare tillsammans i kunskapsutvecklingen". På påståendet "Jag har förutsättningar att hjälpa elever som är i behov av det" svarar 22 procent av lärarna att det stämmer ganska dåligt. Rektor uppger att lärarna har kommit olika långt vad gäller differentiering i klassrummet men kan ge exempel på lärare som anpassar undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar.

Av utredningen framgår att undervisningen i olika ämnesområden inte samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet, vilket är rektors ansvar. Det finns lärare som inte ger uttryck för att de stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan. Det finns också lärare som inte anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare framkommer att inte alla lärare ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 4 § samt 3 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Hjo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten och skolan ska ha en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska enligt skollagen anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Enligt läroplanerna ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Lärarna berättar vid intervju att de anser att de behöver bli bättre på att ge eleverna inflytande över undervisningens planering. De anser att det kan vara svårt att väcka elevernas engagemang för inflytandefrågor. Det finns lärare som uppger att de i samband med planeringen frågar eleverna hur de vill arbeta men att det inte finns någon gemensam strategi på skolan för hur eleverna ska ges ett ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Lärarna uppger att de inte känner till om skolan har någon dokumentation som visar hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen.

Eleverna uppger att det varierar mellan lärarna om de ger eleverna möjlighet att påverka vilka arbetssätt som används i undervisningen. De berättar att det vanligaste är att läraren har genomgångar, att de arbetar individuellt eller i grupp och att det sedan blir prov på det de lärt sig. Det finns lärare som ofta låter eleverna vara med och påverka planeringen av undervisningen men det finns även några lärare som eleverna upplever aldrig låter dem vara med och påverka hur undervisningen utformas.

I den enkät som elever i årskurs 9 svarat på inför tillsynen svarar 71 procent av eleverna att det "Stämmer helt och hållet" eller "Stämmer ganska bra" att "Det är bara lärarna som bestämmer vad vi ska arbeta med på lektionerna". Resultaten av enkäten till lärarna visar att 39 procent anser att det "Stämmer ganska dåligt" att "Eleverna är med och planerar hur undervisningen ska genomföras".

Av utredningen framgår att utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten och att skolan inte har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Vidare ger inte alla lärare eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Hjo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Rektor ska fatta beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav.
- Eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att en elev ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt läroplanen har rektor ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Ett beslut om åtgärdsprogram, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Enligt förvaltningslagen ska beslut som kan överklagas innehålla information om hur man kan överklaga beslutet.

I intervjuer uppger rektor, lärare, samordnare för särskilt stöd samt elevhälsopersonal att det finns elever som är i behov av särskilt stöd men som inte får det på det sätt eller i den omfattning som utredningen visat att eleven behöver. Samordnare för särskilt stöd uppger att det förekommer att särskilda stödåtgärder anges i åtgärdsprogram men vid utvärderingen av åtgärdsprogrammet framkommer att stödet inte har getts till eleven. Rektor uppger att särskilt stöd inte alltid ges till elever som behöver det och att anledningen kan vara att organisationen kring elever i behov av särskilt stöd är för stel och att det saknas tillräcklig specialpedagogisk kompetens vid skolan. Rektor förfogar inte över de resurser som finns gällande specialpedagogisk kompetens vid skolenheten. Samtlig personal i elevhälsan har inte skolenhetens rektor som chef, bland annat specialpedagog samt samordnare av särskilt stöd. Rektor uppger att detta kan försvåra och fördröja för eleverna att få det särskilda stöd de behöver. Rektor uppger vidare att det finns elever vid skolan som behöver studiehandledning på sitt modersmål men som inte får detta.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram utarbetade vid skolenheten. Åtgärdsprogrammen saknar rektors underskrift samt överklagandehänvisning. Rektor uppger att han inte delegerat beslut om åtgärdsprogram. Rektor berättar att han fattar ett separat beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte utarbeta åtgärdsprogram och att överklagandehänvisning finns i det separata beslutet, men rektor tar inte alltid del av innehållet i åtgärdsprogrammen.

I de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid vilka behov eleven har, hur behoven ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Det särskilda stöd som anges kan exempelvis vara extra mattelektion, stöd i liten undervisningsgrupp, halvklass eller att eleven ska titta på engelsk film eller jobba med engelskaläxan. I flera åtgärdsprogram framgår att stödet ges i annan grupp eller att resursperson finns att tillgå, utan att det när-

mare framgår konkret hur undervisningen ska anpassas efter elevens behov, hur undervisningen ska utformas vid de extra lektionerna eller vad som är resurspersonens uppgift vad gäller att tillgodose behoven. I något program anges att målet är att eleven ska få betyg i svenska men det finns inga särskilda åtgärder kopplade till detta.

Skolinspektionen har även tagit del av beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång. Besluten saknar överklagandehänvisning. Rektor uppger att det finns elever som får anpassad studiegång men som i nuläget inte har beslut om detta. Skolinspektionen har tagit del av utdrag ur betygskatalog där det framgår att det finns oklarheter kring vilka ämnen som ingår i utbildningen för elev med beslut om anpassad studiegång. Rektor uppger att det inte framgår vilka ämnen som ingår i utbildningen för elev med anpassad studiegång.

Av utredningen framkommer att rektor inte fattar beslut om åtgärdsprogram i enlighet med författningarnas krav. Åtgärdsprogrammen anger inte heller alltid vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare framkommer att rektor inte fattar beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav. Eleverna får inte heller det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver. Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8-12 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

21 § förvaltningslagen (1986:223)

5 kap. 4 § skolförordningen

Lgr11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Hjo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete genomförs. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Rektor och lärare kan vid intervju visa på förklaringar till de stora avvikelser som förra året fanns mellan resultaten på de nationella ämnesproven i biologi och slutbetyg men skolan har inte gjort någon dokumenterad analys av avvikelserna. Den stora avvikelserna i matematik har inte analyserats.

Rektor uppger att de vid skolan inte har frågat efter elevers och vårdnadshavares åsikter vid utvärderingar av utbildningen. Rektor har dock nyligen gett i uppgift till lärarna att dela ut en enkät till eleverna för att få bättre kunskap kring hur undervisningen utformas. Resultatet av enkäten är ännu inte sammanställt. Det finns även ett föräldraråd vid skolan men det har inte funnits någon systematik kring hur föräldrarådet ska ges möjlighet att delta i kvalitetsarbetet.

Rektor och lärare uppger att tid är avsatt i ämneslagen för systematiskt kvalitetsarbete och skolan har identifierat ett flertal utvecklingsområden och även satt in åtgärder för att utveckla undervisningen. Rektor uppger att stort fokus vid skolan är att öka måluppfyllelsen vad gäller kunskaper och flera åtgärder är insatta med anledning av detta, bland annat har skolan anställt så kallade samordnare för särskilt stöd.

Skolinspektionen har tagit del av det dokumenterade kvalitetsarbete som lärarna upprättar i de olika ämneslagen. Dokumenten visar vilka utvecklingsområden respektive arbetslag har arbetat mot, vad lärarna har lärt sig under arbetets gång och hur de vill gå vidare. Det framgår dock inte varför utvecklingsområdena valts ut och om de utgår från en analys av måluppfyllelsen. Kunskapsresultat och betygsutfall redovisas eller analyseras inte i dessa redovisningar.

I intervju med lärare och elever framkommer att lärarna följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling på elevnivå. Rektor har dokumenterat en sammanställning med analys av betygsutfall vad gäller slutbetyg samt resulta-

tet av värdegrundsarbetet. En redovisning av beslutade åtgärder för ökad måloppfyllelse finns också. Lärarna uppger dock att de inte har kunskap om skolans samlade betygsutfall avseende skillnader mellan ämnen och kön samt över tid och att de inte har varit delaktiga vid den analys som redovisas. I intervju med rektor och lärare framkommer att skolenheten inte har utvärderat eller dokumenterat resultatet av bland annat läroplansmål inom områden som Elevernas ansvar och inflytande, Skola och hem samt Övergång och samverkan.

Av utredningen framkommer att rektorn inte fullt ut tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det är inte heller tydliggjort hur elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektor tar inte heller fullt ut ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4, 6-7 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Hjo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Utbildningen ska vara avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna eller kostnader i samband med skolresor och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg.
- För eleverna ska finnas elevhälsa som omfattar psykologiska insatser.
- Skolan ska ha rutiner för närvarokontroll och rektorn ser till att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro.

Motivering

Av skollagen framgår att utbildningen ska vara avgiftsfri. Trots detta får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare framgår av skollagen att om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare kontaktas samma dag om att eleven har varit frånvarande.

Vid intervju med rektor och elever framkommer att skolan genomfört skidresor vid friluftsdagar till en kostnad av 250-350 kronor. De uppger att kostnadsfria alternativ har funnits. Eleverna berättar att de tror att det kan ha funnits elever som inte har kunnat följa med på grund av kostnaden. Rektor berättar att skolan har uppmärksammat att kostnaden är för hög och uppger att de inte kommer att genomföra några fler skidresor.

I intervju med elever framkommer att elever som sällan uteblir från lektioner uppmärksammas om de uteblir från undervisningen utan giltig orsak och föräldrarna kontaktas. De uppger dock även att elever som ofta är frånvarande utan giltig orsak inte alltid uppmärksammas och föräldrarna kontaktas inte. Rektor och lärare berättar att en vanlig anledning till att elever inte får betyg är att de haft en hög frånvaro. Vid långvarig frånvaro görs omfattande insatser för att få eleverna tillbaka till skolan men rektor uppger att skolans frånvarosystem har brister och att det kan hända att elever som är frånvarande inte uppmärksammas och att vårdnadshavarna inte kontaktas. Rektor menar dock att de uppmärksammat bristen och har även satt in åtgärder för att åtgärda detta.

Vid intervju med rektor och elevhälsopersonal framkommer att skolans psykolog tillkallas om utredningar ska göras kring enskilda elever och finns inte med i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Psykolog finns endast med vid möten med elevhälsan två gånger per termin och samverkar inte i övrigt med övrig personal vid skolenheten.

Av utredningen framgår att utbildningen inte är avgiftsfri. Den kostnad som friluftsdagen innebär kan inte anses vara en obetydlig kostnad för eleverna. Vidare framkommer att skolan inte har tillräckligt tydliga rutiner för närvarokontroll och rektorn ser inte alltid till att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro. Utredningen visar även att det i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte finns tillgång till psykolog. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

10 kap. 10-11 §§ skollagen

2 kap. 25 § samt 7 kap. 17 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Hjo kommun en anmärkning.

Hjo kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 26 juni 2013.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolenhetens plan mot kränkande behandling innehåller inte varken konkreta åtgärder som skolenheten avser att påbörja eller genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, eller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan, tillika plan mot kränkande behandling. Planen börjar med en utvärdering som främst är en beskrivning av hur skolenheten behöver förändra organisationen av värdegrundsarbetet. Det saknas en redogörelse av hur föregående års åtgärder har genomförts. Rektor och elever beskriver att en kartläggning görs årligen via en enkät där elever får svara på frågor kring tryggheten och trivseln vid skolan. De planerade åtgärderna som presenteras i planen utgår inte från vad kartläggningen visar utan är främst åtgärder som genomförs varje år såsom att eleverna har ämnet hälsa, kamratbana genomförs i årskurs 7, trivselregler utformas och att skolan har hälsosamtal och utvecklingssamtal. Det framkommer dock i samtliga intervjugrupper att det finns tydliga rutiner för att upptäcka kränkningar och åtgärda de kränkningar som kommit till skolans kännedom. Det framkommer också att det finns fungerande rutiner för att rapportera kränkningar såväl till rektor som till huvudman. De åtgärder som genomförs och resultatet av dessa syns dock inte i planen mot kränkande behandling.

Av utredningen framgår att skolenhetens plan mot kränkande behandling saknar dels konkreta åtgärder som skolenheten avser att påbörja eller genomföra

under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Eftersom skolenhetens behov kartläggs och rutiner finns och används för att upptäcka och åtgärda kränkningar ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftlig omdömen. I de allra flesta ämnen ges ett omdöme om vad eleven kan i förhållande till kunskapskraven och det framgår även vad eleven behöver utveckla. Vid intervju med elever framkommer att de inför utvecklingssamtalet får skriftliga omdömen i samtliga ämnen de får undervisning i och de anser att omdömena ger dem information om vad de kan och behöver utveckla. Vid utvecklingssamtalet skrivs sedan en individuell utvecklingsplan. Eleverna uppger dock att de upplever att de själva får ta ansvar för att utveckla det som skrivits i deras IUP och de upplever att det som tagits upp vid samtalet inte går vidare till de lärare det berör. De kan ge exempel på områden som de skrivit in i IUP:n som de behöver utveckla men får inte sedan möjlighet att i undervisningen arbeta mot det mål som ställts upp. I de individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen tagit del av saknas skolans insatser för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av utredningen framgår att i de individuella utvecklingsplanerna saknas skolans insatser för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Eftersom eleverna ges skriftliga omdömen i förhållande till

kunskapskraven och det även framgår vad eleven behöver utveckla för att nå så långt som möjligt ser Skolinspektionen överträdelsen som en mindre allvarlig överträdelse och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har jurist Susanna Åhgren och utredare Oskar Cliffordson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Kristina Svensson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet redovisas i ett sammanfattande beslut. Fritidshem inspekteras i anslutning till tillsynen av grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).